

LYSE ELNETT AS
Postboks 8124
4068 STAVANGER

Vår dato: 03.12.2020
Vår ref.: 202002402-8
Arkiv: 623
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Vilde Røv
viro@nve.no

Vedtak om Lyse Elnett AS sin beregning av gebyr for manuell avlesning

Reguleringsmyndigheten for energi (RME¹) fatter vedtak om at Lyse Elnett AS (heretter «Lyse Elnett») har beregnet gebyret for manuell avlesning i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet² § 17-6.

Vi er bedt om å vurdere Lyse Elnetts beregning av gebyr for manuell avlesning. Vår vurdering er forhåndsvarslet i brev av 4. november 2020.

1. Vedtak om retting

RME fatter vedtak om følgende:

Lyse Elnett har beregnet gebyret for manuell avlesning i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. Lyse Elnett må korrigere beregningen av gebyret.

Lyse Elnett skal sende RME dokumentasjon på ny beregning av gebyret innen 15. januar 2021.

2. Nettselskapenes adgang til kontrollavlesning og til å fastsette gebyr for manuell avlesning

Nettselskapene har adgang til kontrollavlesning og til å kreve gebyr for manuell avlesning av AMS-målere uten aktiv kommunikasjonsenhet. Dette følger av avregningsforskriften³ og forskrift om kontroll av

---

¹ RME er fra 1. november 2019 utpekt av OED som reguleringsmyndighet i medhold av energiloven § 2-3. RME er fortsatt en del av NVE, og skal utføre oppgavene som uavhengig reguleringsmyndighet. Der hvor vi tidligere har vist til NVE som mottaker eller avsender av dokumenter, blir det nå vist til RME. Den praktiske betydningen for dere er at en eventuell klage på vedtak fra RME vil bli behandlet av Energiklagenemnda.

² Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

³ Forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester, og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

Adresse

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

E-post: rme@nve.no, Telefon: 22 95 95 95, Internett: <http://reguleringsmyndigheten.no/>
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

nettvirksomhet⁴. RME har fattet vedtak om nettselskapenes adgang til kontrollavlesing og til å fastsette gebyr for manuell avlesning i [flere tidligere saker](#). Disse er stadfestet av Olje- og energidepartementet og kan leses på [våre nettsider](#).

2.1. Regelverket gir adgang til å gjennomføre kontrollavlesing hos kunden.

Det følger av avregningsforskriften § 3-3 annet ledd at ethvert målepunkt skal avleses minimum en gang i kalenderåret. Med innføring av AMS-målere med kommunikasjonsenhet, får nettselskapene kontinuerlig oversendt måledata gjennom kommunikasjonsenheten. Dette innebærer at AMS-måleren oppfyller nettselskapets plikt etter avregningsforskriften § 3-3 første og annet ledd.

Nettselskapene har fram til nå som regel stipulert målerstanden til kunder som ikke har registrert måleverdier. Et av formålene med installering av AMS er å få en så korrekt og effektiv avregning av kundenes strømforbruk som mulig. Manuell innhenting av målerstanden er derfor ikke lenger nødvendig etter innføring av AMS, ettersom måleren automatisk sender måleverdier. Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre at avregningen av strømmålere uten kommunikasjonsdel blir korrekt. Nettselskapet kan i denne sammenheng beslutte at det er behov for å reise ut til kunder og lese av måleverdier.⁵

2.2. Regelverket gir adgang til å kreve gebyr for manuell avlesing

Nettselskapet har tilbudt sine kunder et system for avlesing og oversendelse av måleverdier til nettselskapet ved bruk av AMS-målerens kommunikasjonsenhet. Kunder som har fått fritak av helsemessige årsaker, og andre som nekter å få AMS-måler installert, velger å ikke benytte seg av det systemet nettselskapet tilbyr.

Det å håndtere og kontrollere manuelt avleste data innebærer ekstra kostnader for nettselskapene. Kostnaden ved manuell avlesing av måleren er en direkte konsekvens av at kunden ikke ønsker en AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 tillater at nettselskapene fastsetter tariffer for særskilte tjenester hos kunden. RME legger til grunn at manuell avlesing er en «særskilt tjeneste» som nettselskapet kan fastsette en tariff for. Tariffer er definert som alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som nettselskapet fastsetter for tilknytning og bruk av elektriske nettanlegg.⁶ Måleravlesing inngår som en del av tilknytning og bruk av nettet.⁷

2.3. Gebyret gjelder for alle som har fått tilbud om AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet

Alle kunder som har valgt å ikke benytte seg av det avlesingssystemet som nettselskapet tilbyr, krever den samme særskilte tjenesten fra nettselskapet, uavhengig av årsaken til at kunden ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. Nettselskapet kan derfor fastsette en slik tariff uavhengig av om kunden har fått fritak fra installering av AMS etter avregningsforskriften § 4-1 bokstav b, eller av annen grunn nekter å installere AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

---

⁴ Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

⁵ Se RMEs vurdering i [vedtak med referanse 201902069-5](#), som ble stadfestet av Olje- og energidepartementet (OED) i [brev av 30. juni 2020](#)

⁶ Jf. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 1-3

⁷ Se RMEs vurdering i [vedtak med referanse 201902069-5](#), som ble stadfestet av Olje- og energidepartementet (OED) i [brev av 30. juni 2020](#)

2.4. Beregning av gebyret

Det følger av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 at tariffen for særskilte tjenester ikke skal omfatte mer enn kostnaden forbundet med tjenesten. Kostnader som danner grunnlag for et avlesingsgebyr kan være variable kostnader som registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesing, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesing.

2.4.1. Gebyret skal være likt for alle kunder

Når nettselskapet krever et slikt gebyr, skal gebyret være likt for alle kunder som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet. Dette følger av de generelle prinsippene for utforming av tariffen. Nettselskapets samlede kostnader knyttet til håndtering av manuelt avleste data og kontroll av disse, skal dermed fordeles likt på den aktuelle kundegruppen, uavhengig av hvor i nettselskapets område måleren befinner seg. Kundene som ilegges gebyret betaler altså en gjennomsnittskostnad per målepunkt.

Prinsippet om at gebyret skal være likt for alle, innebærer ikke at alle nettselskaper skal legge til grunn lik kostnad for manuell avlesing. Kostnadene ved manuell avlesing kan variere mellom nettselskaper, som følge av at ulike nettselskaper har ulike tekniske løsninger for manuell avlesing og ulike kostnader forbundet med kontrollavlesing.

2.4.2. Gebyret gjelder per målepunkt

Dagens regler for måling og avregning og reglene om avanserte måle- og styringssystemer (AMS), tar utgangspunkt i målepunkt, ikke i det enkelte kundeforhold. Dersom én kunde har flere målere, kan nettselskapet derfor kreve gebyr per måler. Merk at dette ikke er til hinder for at nettselskapet velger å redusere gebyret i tilfeller der målerne kunden har er på samme adresse.

2.4.3. Kontrollavlesing

Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesing av målepunkt der AMS-måler ikke er installert eller kommunikasjonsenheten er deaktivert eller fjernet. Vi ser at flere nettselskaper har beregnet gebyret med utgangspunkt i en årlig, stedlig kontrollavlesing i alle målepunkt uten AMS. Nettselskapene kan beregne gebyret med det kriteriet, men det forutsetter at de også reiser ut for å gjennomføre stedlig kontroll av disse. Dersom nettselskapet har planlagt å utføre stedlig kontrollavlesing av bare en andel av disse målepunktene, må beregningen av gebyret reflektere dette. Gebyret kan ikke overstige kostnadene forbundet med tjenesten.

2.4.4. Faste kostnader knyttet til IT-drift og systemkostnader

Faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold av løsning for profilmålere kan ikke dekkes gjennom avlesingsgebyret. Slike kostnader inngår som en del av nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar, og skal derfor dekkes gjennom den ordinære nettleien. [Vi viser her til tidligere vedtak vi har fattet om gebyret for manuell avlesing.](#)

2.4.5. Timepris

Vi har sett stor variasjon i timeprisen nettselskaper har lagt til grunn for beregningen av gebyret. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 sier at «tariffen skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten». RME vurderer at det bare er de direkte henførbare kostnadene som kan inkluderes. Dette gjelder også beregningen av timeprisen. I tidligere vedtak⁸ har RME vurdert at nettselskaper ikke har

---

⁸ [Vedtak i uenighet om anleggsbidrag \(Ref: 201804895-9\). Vedtaket ble stadfestet av Olje- og energidepartementet 5. mars 2020 \(Ref: 19/1815\)](#)

adgang til å benytte påslag for indirekte kostnader i timeprisen for beregning av anleggsbidrag. RME vurderer at dette også vil gjelde for beregningen av gebyret for manuell avlesing. Dette betyr at timeprisen ikke kan inkludere påslag for faste kostnader, men skal være basert på marginalkostnad. Indirekte kostnader knyttet til eiendom, IKT, regnskap, lønn, kommunikasjon, HR/HMS etc. kan ikke medregnes. Heller ikke andre kostnader som telefoni, kurs, arbeidstøy og kontingenter kan medregnes.

2.4.6. Km-godtgjørelse

Kjøregodtgjørelse skal dekke kostnader knyttet til bruk av privat bil i jobb. Dersom nettselskapet har ekstra kostnader for kjøring i forbindelse med kontrollavlesning, skal disse fremgå av beregningen av gebyret. Statens satser for 2020 er 4,03 kr/km hvorav 3,5 kr/km er skattefritt⁹. Denne satsen dekker drivstoff, slitasje, verditap, andre driftskostnader, bompenger, forsikring og årsavgift. Dersom nettselskapet har inkludert utgifter knyttet til kjøring i beregningen av gebyret, skal statens satser for km-godtgjørelse legges til grunn for beregningen.

2.5. *Fakturering av gebyret for manuell avlesning*

Gebyret for manuell avlesning er en tariff for å håndtere og kontrollere manuelt avleste data. Ifølge definisjonen av netjtjenester i avregningsforskriften § 1-3 punkt 2 faller tariffing inn under netjtjenester. Videre følger det av avregningsforskriften § 7-1a annet ledd at nettselskapene ikke kan forskuddsfakturere netjtjenester til forbrukere. Dette betyr at nettselskapene ikke kan forskuddsfakturere gebyret, men må fakturere denne tariffen etterskuddsvis.

Tariffen kan kreves inn på hver faktura eller sjeldnere, men minst hver tredje måned, jf. avregningsforskriften § 7-1a annet ledd.

2.6. *Nettselskap kan ta gebyr for å deaktivere kommunikasjonsenheten etter at måleren er installert*

RME har tidligere fattet vedtak¹⁰ om at nettselskapet kan ta gebyr for å deaktivere kommunikasjonsenheten etter at måleren er installert. Der AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet allerede har blitt installert, og kunden på et senere tidspunkt får et fritak slik at kommunikasjonsenheten skal deaktiveres eller fjernes, kan dette anes som en særskilt tjeneste nettselskapet kan fastsette et gebyr for etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. Et eventuelt gebyr for deaktivering av kommunikasjonsenheten er generelt og gjelder for hele nettområdet. Aktivering av kommunikasjonsenheten i AMS-måler er derimot å anse som en tjeneste som nettselskapet ikke kan ta gebyr for, jf. avregningsforskriften § 8-3. Denne kostnaden skal dekkes gjennom den ordinære nettleien.

2.7. *Nettselskapene skal gi kundene informasjon om hvordan gebyret er beregnet*

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 sier at nettselskapene på forespørsel plikter å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffer innen rimelig tid. Denne plikten gjelder også for gebyret for manuell strømavlesning. Nettselskapet skal dermed gi kunder som ber om dette, informasjon om hvordan gebyret er beregnet. Slik informasjon omfatter:

- Oversikt over hvilke aktiviteter nettselskapet gjennomfører i forbindelse med manuell avlesing for kunder som ikke har AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.
- Oversikt over kostnadene forbundet med de ulike aktivitetene, samt redegjørelse for hvordan nettselskapet har beregnet kostnadene de ulike aktivitetene medfører.

---

⁹ <https://www.skatteetaten.no/satser/bilgodtgjorelse-kilometergodtgjorelse/>

3. RMEs vurdering

Lyse Elnett har i brev og e-post av 11. mars 2020, 13. mai 2020 og 3. november 2020 redegjort for hvordan gebyret er beregnet, hvilke timesatser som ligger til grunn for beregningen og hvilken informasjon kundene har fått om gebyret. Lyse Elnett har kommentert vårt forhåndsvarsel i e-post av 18. november 2020.

3.1. Beregning av gebyr for manuell avlesning

Gebyret Lyse Elnett har fastsatt, omfatter kostnader knyttet til arbeid med å håndtere og kontrollere måleverdier, merkostnader ved overtakelser og gjennomføring av stedlig kontrollavlesning.

Lyse Elnett har inkludert kostnader knyttet til «AMS merkostnad ved overtakelser», og «Kundesenter, merkostnader ved overtakelser» i gebyret for manuell avlesning. RME har i tidligere vedtak¹⁰ vurdert at merkostnader ved overtakelse, som når nettselskapet må aktivere kommunikasjonsenheten der kunder uten fritak overtar anlegg etter kunder med fritak, ikke kan kreves dekket gjennom gebyret. Dette er kostnader som inngår som del av den ordinære nettleien. Vi viser også til punkt 2.6 over, om at kostnader knyttet til aktivering av en kommunikasjonsenhet, også skal dekkes gjennom ordinær nettleie.

Videre vurderer vi at kostnadene knyttet til kundesenterarbeid ved overtakelser, er kostnader som inngår i ordinær nettleie. RME vurderer at kundesenterarbeid knyttet til overtakelser er kostnader nettselskapet vil ha uavhengig av hvilken kundegruppe det er snakk om. Disse kostnadene skal derfor ikke inngå i gebyret.

Gebyret Lyse Elnett har beregnet tar utgangspunkt i at det skal gjennomføres stedlig kontrollavlesning i alle målepunkt uten aktiv kommunikasjonsenhet. Dette utgjør om lag 1700 målepunkt. I kommentar til vårt forhåndsvarsel skriver Lyse Elnett at de ved utgangen av august 2020 har gjennomført totalt 320 kontrollavlesninger. Gebyret kan ikke overstige kostnadene forbundet med tjenesten, jf. punkt 2.4.3 over. Slik vi forstår informasjonen har Lyse Elnett ikke gjennomført like mange stedlige kontrollavlesninger som er lagt til grunn for gebyret. Kostnadene for stedlig kontrollavlesning er derfor beregnet for høyt. I de tilfellene nettselskapet ikke har avlest målerne fordi kundene har nektet adgang eller nettselskapet ikke har fått kontakt med kundene, vil dette ikke ha betydning for gebyrets størrelse.

Timeprisen som Lyse Elnett bruker i beregningen av gebyret omfatter kostnader knyttet til timelønn og sosiale kostnader som arbeidsgiveravgift, pensjon og personalforsikring. RME vurderer at dette er direkte kostnader som kan inngå i timeprisen, jf. punkt 2.4.5 over. I vårt varsel om vedtak varslet RME at timeprisen også inkluderte påslag for personalkostnader, i tillegg til kostnader for bilgodtgjørelse. RME vurderte at disse kostnadene var påslag for indirekte kostnader, som ikke skal inkluderes i timeprisen. I kommentar til vårt forhåndsvarsel presiserer derimot Lyse Elnett at timeprisen de benytter ikke inneholder kostnader utover timelønn og sosiale kostnader. Det er ingen tillegg for personalkostnader eller andre indirekte kostnader. De kommenterer også at de tidligere har feilinformert om at bil- og kjørekostnader er inkludert i timeprisen. På bakgrunn av ny informasjon gjennom Lyse Elnetts kommentarer til vårt forhåndsvarsel, vurderer RME at timeprisen Lyse Elnett benytter i beregningen av gebyret er i tråd med regelverket.

RME vurderer at Lyse Elnett har inkludert kostnader i gebyret for aktiviteter som ikke er gjennomført, i tillegg til å inkludere kostnader for aktiviteter det ikke er tillatt å kreve gebyr for. RME fatter på denne bakgrunn vedtak om at Lyse Elnett har beregnet gebyret i strid med forskrift om kontroll av

---

¹⁰ Brev av 30.10.2019, med referanse 201902069-5. «Vedtak om at Hafslund Nett har adgang til kontrollavlesning og til å fastsette gebyr for kostnader forbundet med manuell måleravlesning»

nettvirksomhet § 17-6, og må korrigere dette. Dersom nettselskapet har satt gebyret for høyt, har de tatt for mye betalt fra kundene sine. RME forutsetter at de retter opp dette, og at de betaler tilbake det de har tatt for mye betalt.

4. Klageadgang

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Energiklagenemnda innen 3 uker. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Energiklagenemnda og sendes til RME. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse rme@nve.no. Se nærmere om krav til klagen i forvaltningsloven [kapittel VI](#).

Ta gjerne direkte kontakt med vår saksbehandler dersom dere har spørsmål.

5. Nettselskapet kan få tvangsmulkt dersom nettselskapet ikke retter

Dette brevet er også et varsel om tvangsmulkt. Hvis nettselskapet ikke følger vedtaket om retting innen fristen, vil vi vurdere å fastsette en tvangsmulkt¹¹, første ledd. Mulkten vil bli fastsatt skjønsmessig og løpe helt til nettselskapet retter forholdene i vedtaket.

Dere kan uttale dere i spørsmålet om tvangsmulkt senest 15. januar 2021. Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opp i de opplysningene vi har fått tidligere, er det viktig at vi får dette før fristen går ut. Hvis ikke vil vi behandle saken ut fra de opplysningene vi allerede har fått.

Med hilsen

Torfinn Jonassen
seksjonssjef

Vilde Røv
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

---

¹¹ jf. energiloven § 10-3.